

N:o 27.

Ank. till Riksd. kansli den 26 februari 1897, kl. 2 e. m.

Utlåtande, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående upplåtelse till staden Sundsvall af viss, statens jernvägar tillhörig mark.

(I. A.)

Under återopande af hvad bilagdt utdrag af protokollet öfver civilärenden för den 4 december 1896 innehöller, har Kongl. Maj:t i proposition n:o 12 af samma dag föreslagit Riksdagen medgifva, att åt staden Sundsvall måtte, för genomförande af gällande regleringsplan för staden, upplåtas eganderätten till det statens jernvägar tillhöriga område derstädes, hvilket utgjorde en del af den mark, som vore afsedd för södra jernvägsgatan och å en af stadsingenjören Emil Rydbeck år 1890 upprättad karta vore betecknad med röd färg och bokstäfverna a—d—y—z—c—b—a, mot det att staden härför till statsverket erlade en köpeskilling af 1,312 kronor 50 öre och med vilkor i öfrigt, som i statsrådsprotokollet närmare angåfves.

Af förenämnda statsrådsprotokoll inhemtas, att Kongl. Maj:ts befallningshafvande i Vesternorrlands län med skrifvelse af den 4 juli 1894 till Kongl. Maj:t öfverlemnade en till Kongl. Maj:t stäld, af magistratens i Sundsvall yttrande åtföljd skrift, deruti stadsfullmäktige i nämnda stad, med förmlan att i södra jernvägsgatan derstädes, med den sträckning, samma gata skulle hafva enligt den af Kongl. Maj:t den 31 maj 1889 fastställda stadsplan för Sundsvall, inginge ett statens jernvägar tillhörigt område, hvilket funnes å bifogad, af stadsingenjören Emil Rydbeck år 1890 upprättad karta utmärkt med röd färg och bokstäfverna a, d, y, z, c, b, a, anhållit, att Kongl. Maj:t

täcktes vidtagna sådana åtgärder, att ifrågavarande för södra jernvägsgatans ordnande behöfliga mark måtte af staden kunna förvärfvas; varande vid ansökningen jemväl fogadt af stadsingeniören Rydbeck utfärdadt intyg, att arealen af ifrågavarande mark utgjorde tillsammans 24,500 kvadratfot eller 2,159,73 kvadratmeter.

Till följd af härå erhållen remiss hade jernvägsstyrelsen afgifvit utlåtande af den 29 augusti 1894 och deri förklarar sig icke hafva något att erinra emot att ifrågavarande område, som till en del upptoges af ett utaf jernvägsförvaltningen anlagdt afloppsdikey, blefve mot ersättning öfverlätet till staden, med vilkor dock att vissa anordningar vidtoges för afledande af det genom sagda dike framrinnande vatten och ordnande af dräneringsförhållandena i öfrigt uti ifrågavarande stadsdel; och hade jernvägsstyrelsen afgifvit förslag till närmare bestämmelser rörande den sålunda ifrågasatta öfverlåtelsen.

Till följd af remiss hade Kongl. Maj:ts befallningshafvande i ofvan nämnda län med skrifvelse den 28 juni 1895 till Kongl. Maj:t öfverlemnat från stadsfullmäktige infordradt yttrande i anledning af hvad jernvägsstyrelsen anfört, deruti stadsfullmäktige med afseende på vilkoren för öfverlåtelsen hemstält, att staden måtte beviljas rätt att förvärfva ifrågavarande område till samma pris, som staden erlagt för annan angränsande mark eller 3,000 kronor för tunnlandet, hvilket skulle för sagda område utgöra 1,312 kronor 50 öre, såvida icke Kongl. Maj:t, med hänsyn dertill att jernvägsförvaltningen genom anläggande af stadens afloppsledning blefve befriad från underhåll af jernvägsdiket, funne skäligt bestämna, att marken skulle utan ersättning öfverlätas till staden, med skyldighet för staden att bekosta och underhålla erforderligt vattenaflopp; hvarjemte stadsfullmäktige framställt förslag till vissa ändringar uti de i öfrigt af jernvägsstyrelsen föreslagna bestämmelser.

Jernvägsstyrelsen hade sedermera, enligt befallning, till Kongl. Maj:t inkommit med förnyadt utlåtande af den 30 oktober 1895 och deruti, med tillkännagifvande att det af stadsfullmäktige erbjudna priset af 3,000 kronor för tunnlandet, eller i rundt tal 6,077 kronor för hektar, syntes styrelsen antagligt, äfvensom att styrelsen ansåge sig kunna tillstyrka bifall till det af stadsfullmäktige ifrågasatta alternativa förslag derom, att området i fråga utan ersättning öfverlätet till staden, hemstält, att ifrågakomna område måtte få af Sundsvalls stad förvärfvas mot ersättning, beräknad efter pris af 6,077 kronor för hektar, så vida icke Kongl. Maj:t funne skäligt bestämna, att marken skulle utan ersättning öfverlätas till staden, samt att, oafsedt på hvad sätt Sundsvalls stad sålunda kunde komma i besittning af ifrågavarande mark, följande vilkor för öfverlåtelsen måtte vinna Kongl. Maj:ts fastställelse, nemligen:

1:o) att staden i södra jernvägsgatan anlade och underhölle täckt af-

loppsledning af tillräckliga dimensioner att upptaga allt det vatten, som nu afledes i jernvägens afloppsdikey, hvilken afloppsledning tills vidare finge vid östra parkgatan neddragas till det jernvägens dikey, som öfver bangården nedginge till jernvägens hamnbassin;

2:o) att denna afloppsledning skulle, då sådant af sanitära skäl ansåges nödigt, på stadens bekostnad genom torggatan och dess fortsättning öfver jernvägens område utdragas till stadens hamnområde vid yttre hamnen, så vida icke annan af jernvägsstyrelsen godkänd åtgärd blefve för ändamålet vidtagen, och skulle, i händelse enighet om tiden för vidtagande af ofvannämnda åtgärder icke kunde ernås, frågan härom underställas Kongl. Maj:ts pröfning och afgörande;

3:o) att gasverkets nuvarande afloppsledning, hvilken inmynnade i jernvägens täckta afloppsledning, derifrån afstängdes och i stället infördes i den nya afloppsledning, som af staden anlades;

4:o) att staden förbunde sig att, med undantag af hvad i mom. 1:o härofvan omnämnes, icke afleda något vatten till banvallen eller dess diken å den sträcka af banan, som begränsades af den täckta afloppsledningen, räknadt från den punkt, hvarest det från vestra stationen i Sundsvall kommande öppna jernvägsdiket inmynnade i afloppsledningen, till ledningens utlopp i hamnbassinen;

5:o) att staden bekostade uppmuddring af en 1,5 meter djup och 5 meter bred vattenränna i inre hamnbassinen från afloppsledningens utlopp deri, tills djupare vatten anträffades, samt äfven sedermera, så länge stadens afloppsledning utmynnade i inre hamnbassinen, icke allenast årligen bekostade uppmuddring af hvad som uppgrundades i nämnda ränna, utan äfven, derest jernvägsstyrelsen af sanitära skäl skulle finna sådant erforderligt, bekostade tillfredsställande täckning af det från östra parkgatan, öfver bangården och i närheten af jernvägens boställsbyggnader framdragna afloppsdiket å sträckan mellan jernvägens gräns och inre hamnbassinen; samt

6:o) att staden förbunde sig ersätta all den skada, som kunde komma att drabba statsbanan genom öfversvämning, förorsakad så väl af den täckta afloppsledningens otillräcklighet för vattnets afledande eller annan felaktighet hos densamma, som ock af sådan otillåten vattenafledning, som under mom. 4:o omförmälts.

Slutligen hade Kongl. Maj:ts befallningshafvande, som på grund af Kongl. Maj:ts befallning lemnat stadsfullmäktige tillfälle att yttra sig i anledning af hvad i jernvägsstyrelsens sistberörda utlåtande föreslagits, med skrifvelse den 4 maj 1896 öfverlemnade en till Kongl. Maj:t stäld skrift, deruti stadsfullmäktige förklarade sig villiga dels antaga de af jernvägsstyrelsen vid öfverlåtelsen sålunda föreslagna villkor, dels äfven erlægga den af styrelsen före-

slagna beräknade köpesumman, utgörande 1,312 kronor 50 öre, derest icke Kongl. Maj:t funne skäligt bestämma, att marken, som för statens jernvägar icke haft annat ändamål än att bereda plats för ett genom det årliga underhållet kostsamt afloppsdikey, hvilket nu genom stadens åtgärder blefve obehöfligt, skulle utan ersättning åt staden öfverlemnas såsom bidrag till en för staden dyrbar anläggning, hvaraf statens jernvägar ej mindre än staden komme att draga en för all framtid afsevärd nytta.

Då på grund af hvad i ärendet förekommit finge anses utredt, att ifrågavarande mark, sedan de af jernvägsstyrelsen föreslagna anordningar för vattnets afledande blifvit genomförda, icke vidare vore för statens trafik erforderlig, ansåge föredragande departementschefen, enligt hvad af förenämnda statsrådsprotokoll vidare inhemtas, att staten kunde tillmötesgå stadens anhållan att för genomförande af dess regleringsplan få förvärfva samma område, dervid borde stadgas skyldighet för staden att till statsverket erlægga den af staden föreslagna köpeskilling, emot hvilken belopp jernvägsstyrelsen ej haft någon anmärkning, äfvensom att iakttaga öfriga af jernvägsstyrelsen föreslagna vilkor; och hemställde departementschefen, som funne frågan böra underställas Riksdagens pröfning, att Kongl. Maj:t täcktes hos Riksdagen göra den framställning förevarande proposition innefattar.

Statsutskottet, till hvars förberedande handläggning denna proposition blifvit hänvisad, har i sammanhang dermed till behandling förehåft en af herrar *C. Persson* i Stallerhult och *H. Andersson* i Nöbbelöf inom Andra Kammaren väckt, jemväl till utskottet remitterad motion (n:o 142), deri på skäl, som funnes anförda i Riksdagens skrifvelse (n:o 31) den 24 april 1896 angående disposition af en kronolägenhet i Landskrona, föreslagits, att Riksdagen måtte på det sätt bifalla Kongl. Maj:ts förevarande proposition, att köpeskillingen inlevererades till statskontoret för att tilläggas »fonden för anordnande af lokaler för statens embetsverk i hufvudstaden.»

I Riksdagens förenämnda skrifvelse meddelas, hurusom i anledning af en från Kongl. Maj:t till 1895 års Riksdag aflåten proposition angående försäljning af en gårds- och tomtedel i Arboga, Riksdagen, beträffande den derför inflytande köpeskillingens användande, erinrat, hurusom, med hänsyn till behofvet af embetslokaler för de centrala verken och andra institutioner i Stockholm, 1893 års Riksdag enligt Kongl. Maj:ts förslag beslutit, att de inflytande köpeskillingarne för viss kronan tillhörig mark derstädes skulle inlevereras till statskontoret för att förvaltas och förräntas såsom en särskild »fond för anordnande af lokaler för statens embetsverk i hufvudstaden.» Med afseende härå och då, likasom köpeskillingarne för statens försålda domäner ansetts böra användas till inköp af annan fastighet å landet, det vore lämpligt, att

vid försäljning af kronans egendom i stad de inflytande medlen afsåges för förvärfvande af annan stadsfastighet, hade Riksdagen visserligen ansett den då ifrågavarande försäljningssumman böra ingå till omnämnda fond; men då förslag i sådant hänseende icke förelegat, hade Riksdagen saknat anledning att fatta beslut i berörda syfte. Deremot hade Riksdagen ansett sig icke kunna biträda Kongl. Maj:ts hemställan om att denna försäljningssumma skulle användas på enahanda sätt, som vore bestämdt i fråga om köpeskillingen för de hemman och lägenheter, hvilkas försäljning egde rum jemlikt kongl. bref den 29 maj 1874, eller till inköp af skogbärande eller till skogsbörd lämplig mark. För sådant ändamål syntes nemligen allenast de för försålda kronoegendomar å landet inflytande köpeskillingar böra användas. Hvad åter beträffade försäljningssumman för kronans stadsfastigheter, vore i det af Riksdagen godkända reglementet för riksgäldskontoret stadgad, att riksgäldskontoret egde mottaga de medel, hvilka kunde inflyta för försäljning af kronan tillhöriga hus i städerna; och vid det förhållande, att, såsom ofvan nämnts, särskild föreskrift om ifrågavarande medels användande icke ansetts böra meddelas, borde dessa medel, med tillämpning af berörda reglementes omförmälda föreskrift, komma att ingå till riksgäldskontoret; och hade nästlidet års Riksdag, i enlighet med den sålunda uttalade åsigten angående användande af köpeskillingen för försåld kronans egendom i stad, beslutit, att de för den då ifrågavarande lägenheten inflytande köpeskillingarna skulle inlevereras till statskontoret för att tilläggas fonden för anordnande af lokaler för statens embetsverk i hufvudstaden.

I öfverensstämmelse med omförmälda af Riksdagen sålunda i likartadt fall förut fattade beslut och med anledning af förberörda inom Riksdagen väckta motion får utskottet hemställa,

att Kongl. Maj:ts ifrågavarande proposition må på det sätt bifallas, att Riksdagen

dels medgifver,

att åt staden Sundsvall må, för genomförande af gällande regleringsplan för staden, upplåtas eganderätten till det statens jernvägar tillhöriga område derstädes, hvilket utgör en del af den mark, som är afsedd för södra jernväggatan och å en af stadsingenjören Emil Rydbeck år 1890 upprättad karta är betecknad med röd färg och bokstäfverna a—d—y—z—c—b—a, mot att staden härför till statsverket erlägger en köpeskillning af 1,312 kronor 50 öre och med vilkor i öfrigt, som i statsrådsprotokollet närmare angifvas,

och *dels*, med bifall till herrar Perssons och Anderssons ofvannämnda motion, beslutar,
att inflytande köpeskillingen skall inlevereras till statskontoret för att tilläggas fonden för anordnande af lokaler för statens embetsverk i hufvudstaden.

Stockholm den 26 februari 1897.

På statsutskottets vägnar:

CHR. LUNDEBERG.
